

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

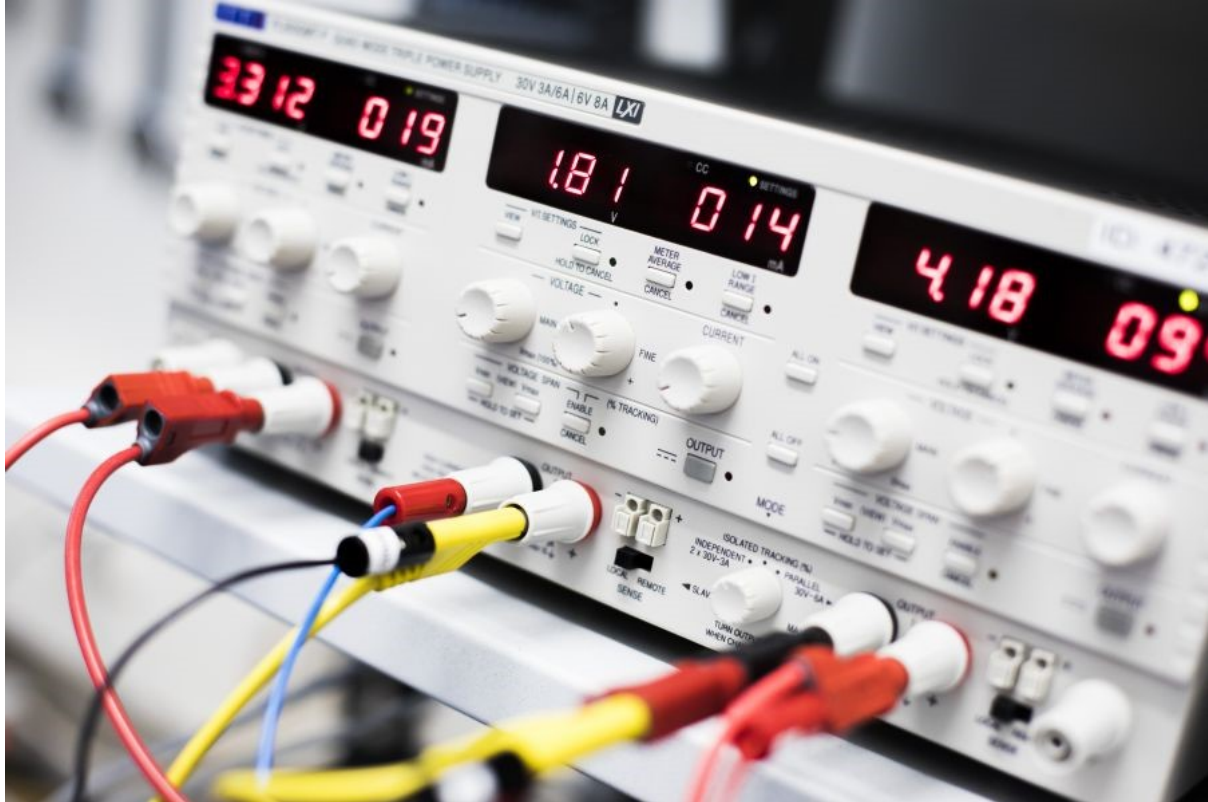
To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kinnari-Korpela, H. & Yli-Rämi, H. (2021) Ura-ajattelua opintojen eri vaiheissa. TAMKjournal, 14.12.2021.

URL: <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/tamkjournal/ura-ajattelua-opintojen-eri-vaiheissa-hanna-kinnari-korpela-ja-heikki-yli-rami/>

Ura-ajattelua opintojen eri vaiheissa | Hanna Kinnari-Korpela ja Heikki Yli-Rämi

14.12.2021

TAMKjournal | TAMKin Teollisuusteknologia-yksikössä on kehitetty vuonna 2021 uraohjausta. Konetekniikan, sähkö- ja automaatiotekniikan sekä tietotekniikan tutkinto-ohjelmiin on nimetty uraohjaajat, jotka ovat käynnistäneet ja pilotoineet monipuolisesti uraohjaustoimintaa. Vuoden aikana yksikköön on kehitetty uraohjauksen toimia rytmittävä vuosikello, jota voisi pitää yksikössä uraohjauksen tavoitteilana. Artikkelissa tarkastellaan uraohjauksen merkitystä ja esitellään suunnitelma yksikön uraohjausmallista.

Opintojen keskeytyksen yleisyys ja syyt

Tilastokeskuksen mukaan lukuvuonna 2018–2019 ammattikorkeakouluopintojen tutkintoon johtavassa koulutuksessa keskeytettiin yleisimmin ICT-alalla. Myös tekniikan aloilla opintojen keskeytys oli keskimääräistä selvästi korkeampi. Terveys- ja hyvinvointialalla opintojen keskeytys oli vähäisintä. (Suomen virallinen tilasto... 2019a.) Insinööriopintonsa selvityksen (Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät? 2021) mukaan insinööriopintonsa aloittaneista opiskelijoista valmistuu vain hieman yli 60 %. Taustakoulutuksella (lukio/ammattillinen koulutus) ei selvityksen perusteella ole vaikutusta insinööriopiskelijan halukkuuteen keskeyttää opintonsa (Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät? 2021).

Ammattikorkeakouluopintojen keskeytys ei ole mikään uusi ilmiö. Keskeytysten syitä ja tukitoimia keskeytysten ehkäisemiseksi on selvitetty eri näkökulmista. Kuurila (2014) kiteyttää kirjallisuuden perusteella, että entistä tehokkaammalla ohjauksella olisi mahdollista ehkäistä opintojen keskeytyksiä ammattikorkeakouluissa silloin, kun keskeytyksen syynä on esimerkiksi opiskelijan epävarmuus koulutus-alasta tai kun koulutus ei ole vastannut opiskelijan ennakko-odotuksia. Ammattikorkeakoulujen ohjaus- ja tukitoiminnan kehittämisellä vaikuttaisikin olevan mahdollista vähentää niin opiskelijoiden opintojen viivästyistä kuin opintojen keskeytyksiä (Kasurinen 2019).

Opiskelijan opintojen viivästyistä tai keskeyttämisestä pidetään todennäköisenä, mikäli opintoihin ei sitouduta heti ensimmäisenä vuonna tai opintoja ei koeta mielekkäiksi (Reinikainen 2018). Opintojen keskeyttämisen todennäköisyys kasvaa, mikäli insinööriopinnot eivät vastaa opiskelijan odotusta (Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät? 2021). Opintoihin kiinnittymistä sen sijaan edistää opiskelijan ymmärrys opiskelemaisensa alan monipuolisuudesta ja alan työllistymismahdollisuudet tulevaisuudessa (Yli-Rämi, Rantanen & Isosuo 2020).

Työskentely opintojen aikana

Ammattikorkeakouluopiskelijoista lähes 60 % työskentelee säännöllisesti opintojen ohella (Suomen virallinen tilasto... 2019b). EUROSTUDENT VI -aineiston perusteella tekniikan alalla opintojen aikana työssäkäyvien ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuus on koulutus-alavertailussa pienempien joukossa mutta keskimäärin tekniikan alan opiskelijat työskentelevät viikkotuntimääräisesti eniten (Vanhanen-Nuutinen ym. 2018).

Vanhanen-Nuutinen ym. (2018) mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoiden työn ohessa tekemien työtuntien määrällä ja työn laadulla on merkitystä opiskelijan opiskelumotivaatiolle ja opintojen etenemiselle. Esimerkiksi oman alan vaativat työtehtävät lisäävät tavallisesti opiskelijan motivaatiota, mutta ne voivat lisätä myös opiskelijan työhön käyttämää aikaa ja stressiä. Yli 15 tunnin työmäärä muissa kuin oman alan työtehtävissä näyttäisi heikentävän opiskelijan motivaatiota ja hidastavan opintoja. Työskentelyllä opintojen aikana on kuitenkin merkitystä, sillä se kehittää geneerisiä työelämätaitoja ja sellaista substanssiosaamista, mitä korkeakouluopinnoissa ei suoraan opi. (Vanhanen-Nuutinen ym. 2018.)

Vaikka monet ammattikorkeakouluopiskelijat työllistyvät jo opintojen aikana omalle alalle, osalle kuitenkin oman alan harjoittelupaikan löytäminen tuottaa haastetta (Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät? 2021), ja työllistyminen tapahtuu vasta opintojen loppuvaiheessa tai niiden jälkeen. Kokemustemme perusteella haasteeksi opiskelijat nimeävät mm. oman osaamisen tunnistamisen ja sanoittamisen. Opintojen alkuvaiheen aktiivisella ohjauksella on kuitenkin mahdollista tukea opiskelijaa tässä (Yli-Rämi ym. 2020). Oman osaamisen tunnistamiseen ja sanoittamiseen liittyy merkittävästi yksilön oma aktiivisuus ja kyvykkyys tunnistaa osaamisiaan (Ryky & Arola 2021).

Ura-ajattelu ja opintojen aikainen uraohjaus

Ruohotien (1998) mukaan ura on yksilön osaamisen kasvua, johon liittyvät asiantuntemuksen ja taitojen lisääntyminen sekä yksilön ja toimintaympäristön vuorovaikutus. Tulevaisuudessa yksilöiden työurat mitä todennäköisimmin monimuotoistuvat. Digitalisoituminen muuttaa ihmisten työuria, ja jatkuvalla elinikäisellä oppimisella on entistä isompi merkitys nyt ja

tulevaisuudessa. Työuran aikana yksilö saattaa tehdä useampia erilaisia uria. Savickasin (2005) uran rakentamisteoria tukee tämäntyyppistä urakäsitystä.

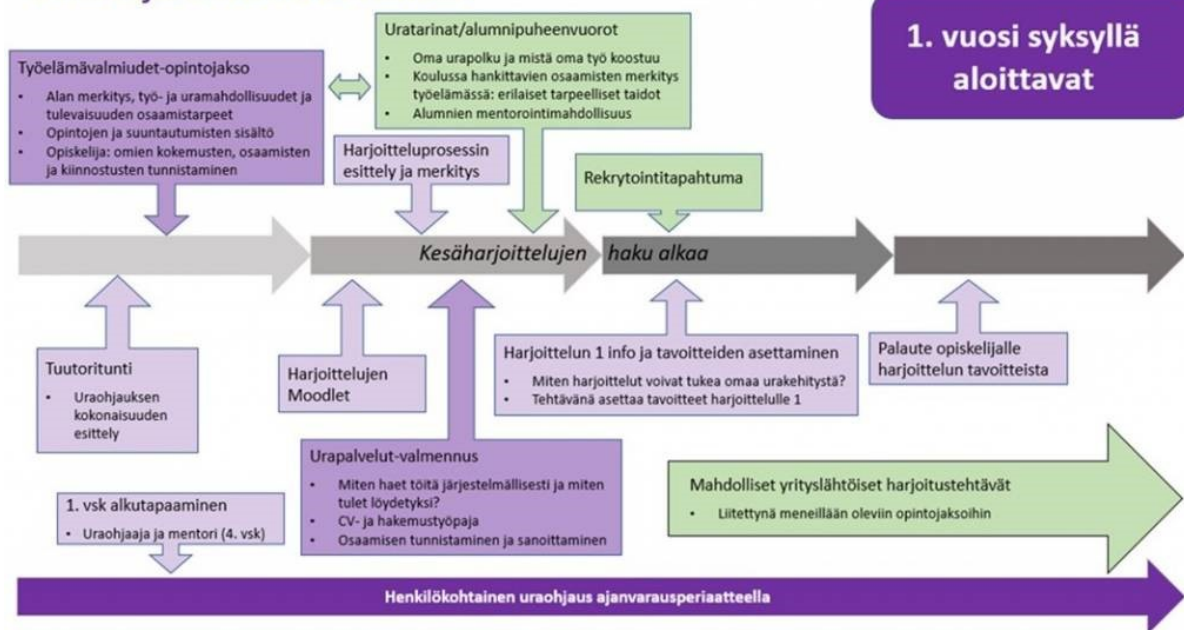
Savickasin (2005) mukaan urasuunnittelussa tarvitaan yhä enemmän mukautumiskykyä. Hänen uran rakentamisteoriansa mukaan yksilöt eivät valitse uraansa, vaan uraa rakennetaan erilaisten valintojen ja siirtymien kautta elämän aikana. Uramukautuvuuden ulottuvuuksiksi Savickas nimeää tietoiseksi tulemisen tulevasta työstä, oman ammatillisen tulevaisuuden kontrollin lisäämisen, uteliaisuuden (omat tulevaisuuden skenaariot) ja luottamuksen vahvistamisen omien tavoitteiden saavuttamisessa. (Savickas 2005.)

Jo opintojen alkuvaiheessa aloitetun ura-ajattelun aktivoinnin on todettu kiinnittävän opiskelijaa hänen opiskelemaansa alaan ja opintoihin (Yli-Rämi & Rantanen 2021). Opiskelijan ura-ajattelu olisikin tärkeä saada käyntiin heti opintojen alkuvaiheessa. Tämä näkökulma otettiin keskiöön TAMK:n Teollisuusteknologia-yksikössä tämän vuoden aikana kehitetyssä ja pilotoidussa uraohjausmallissa, jossa pyritään aktivoimaan ura-ajattelua opiskelijoissa jo opintojen alkuvaiheessa ja jatkamaan sitä koko opintojen ajan.

TAMKissa uraohjausta on pilotoitu tämän vuoden aikana Teollisuusteknologia-yksikön konetekniikan, sähkö- ja automaatiotekniikan sekä tietotekniikan tutkinto-ohjelmissa. Tutkinto-ohjelmiin nimettiin uraohjaajat, jotka ovat käynnistäneet ja pilotoineet uraohjauksen erilaisia käytänteitä. Vuoden aikana yksikköön on luotu uraohjauksen toimia rytmittävä vuosikello, jota voisi pitää uraohjauksen tavoitetilana Teollisuusteknologia-yksikön insinöörikoulutuksissa. Uraohjauksen erilaisissa toimissa ja toimenpiteiden rytmityksessä on pyritty huomioimaan eri vuosikurssien opiskelijoiden ohjaustarpeita. Vuosikello rakennettiin yhteistyössä työelämän, opiskelijoiden ja yksikön uraohjaajien kanssa.

Uraohjauksen vuosikelloon on kuvattu kaikki neljä insinöörikoulutuksen opiskeluvuotta. Kuvassa 1 on esitelty esimerkinomaisesti ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden uraohjauksen rytmittymistä ja tavoitetilaa. Samaan tapaan uraohjausta on kuvattu myös muiden vuosikurssien osalta. Kuvaan 1 on koottuna uraohjauksen toimenpiteitä periodeittain. Kuvassa oleva harmaa nuoli kuvaa yhtä periodia.

Uraohjauksen vuosikello

Kuva 1 Tavoitetila ensimmäisen vuosikurssin uraohjauksesta

Syksyn tuutoritunnin yhteydessä opintonsa aloittaneille opiskelijoille esitellään vuosikellon avulla uraohjauksen kokonaisuutta. Syksyllä järjestetään myös työelämävalmiuksia kehittävä opintojakso, jossa perehdytään mm. opiskeltavan alan työ- ja uramahdollisuuksiin ja tutustutaan tarkemmin tutkinto-ohjelman suuntautumisten sisältöihin. Työelämävalmiuksien kehittämiseen liittyy läheisesti myös opiskelijan kyky tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamisiaan. Näiden kehittymistä tuetaan opintojaksolla.

Osana ensimmäisen vuosikurssin uraohjauksen kokonaisuutta on ensimmäiseen harjoittelujaksoon valmistautuminen. Opiskelijoille esitellään jo syksyllä harjoittelun käytänteet, mutta varsinainen harjoitteluinfo ja tavoitteiden asettaminen harjoittelulle tehdään alkukeväästä. Opiskelijoiden työnhakua tuetaan mm. urapalveluiden valmennuksella, jossa opiskelijoita ohjataan työhakuun ja sen tapoihin. Myös työnhaun dokumenttien tekemiseen ja oman osaamisen tunnistamiseen ja sanoittamiseen annetaan vinkkejä.

Vuosikello rakennettiin yhteistyössä työelämän, opiskelijoiden ja yksikön uraohjaajien kanssa.

Erilaiset oman alan alumnien uratarinat ovat opiskelijapalautteen perusteella merkityksellisiä. Niinpä uratarinoita pyritäänkin tuomaan esille osana uraohjauksen kokonaisuutta.

Uratarinoihin on tarkoitus liittää kuvauksia alumnien urapoluista, työn sisällöistä ja erilaisten alan osaamisten ja geneeristen osaamisten merkityksestä työelämässä. Myös alumnien mentorointimahdollisuutta selvitetään.

Uraohjauksen vuosikellossa on huomioitu työelämän tuominen lähelle opiskelijan opintoja. Ensimmäisen vuoden keväälle pyritään järjestämään rekrytointitapahtuma, joka kohdistetaan opintojen alkuvaiheessa oleville opiskelijoille. Huomiota pyritään kiinnittämään myös siihen, että opintojaksoille tuodaan entistä enemmän yrityslähtöisiä harjoitustehtäviä.

Vuoden 2021 pilotin aikana konetekniikan, sähkö- ja automaatiotekniikan sekä tietotekniikan tutkinto-ohjelmien uraohjaukselle on luotu tavoitetila, jota kohti tulevina vuosina on hyvä jatkaa. Vuosittaiset uraohjaustoimenpiteet hieman vaihtelevat tutkinto-ohjelmittain, mutta keskiössä on opiskelijan ura-ajattelun aktivointi jo opintojen alkuvaiheessa. Tämän on todettu kiinnostavan opiskelijaa alaan ja opintoihin (Yli-Rämi & Rantanen 2021).

Lähteet

Kasurinen, H. (toim.) 2019. Opiskelijoiden hyvinvointi ja tulevaisuususkon ammattikorkeakoulussa. Laurea julkaisut 124/2019. Laurea ammattikorkeakoulu.

Kuurila, E. 2014. Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa. Väitöskirja. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja C, osa 384.

Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät? 2021. Insinööriliitto. Viitattu 28.10.2021. <https://www.ilry.fi/ajankohtaista/miksi-opinnot-viivastyvat-ja-keskeytyvat/>

Reinikainen, R. 2018. Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä. Voimaa opiskeluun -hanke. Viitattu 3.5.2021. https://voimaaopiskeluun.diak.fi/wp-content/uploads/sites/7/2018/11/Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_opintojen_keskeyttamisesta_final.pdf

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Oy Edita Ab

Ryky, P. & Arola, M. 2021. Seitsemän havaintoa oman osaamisen tunnistamisesta. Sitra. Viitattu 28.10.2021. <https://www.sitra.fi/artikkelit/seitseman-havaintoa-oman-osaamisen-tunnistamisesta/>

Savickas, M. L. 2005. The Theory and Practice of Career Constuction. Teoksessa Brown, S. T. & Lent, R. W. (toim.) Career development and Counseling. Putting theory and research to work. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutuksen keskeyttäminen [verkkopublication]. 2019a. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 8.6.2021. http://www.stat.fi/til/kkesk/2019/kkesk_2019_2021-03-12_tie_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Opiskelijoiden työssäkäynti [verkkopublication]. 2019b. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 2.12.2021. http://www.stat.fi/til/opty/2019/opty_2019_2021-03-12_tie_001_fi.html

Vanhanen-Nuutinen, L., Saari, J., Kotila, H., Mäki, K. & Syrjänen, P. 2018. Opintojen aikainen työssäkäynti – ongelma vai mahdollisuus ammattikorkeakouluopinnoissa? Eurostudent VI -tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:10.

Yli-Rämi, H., Rantanen, O. & Isosuo, T. 2020. Tiivis ja aktiivinen ohjaus opintojen alkuvaiheessa tukee insinööriopintoihin ja alaan kiinnittymistä. TAMKjournal 20.5.2020.

Viitattu 6.6.2021. <https://tamkjournal.tamk.fi/tiivis-ja-aktiivien-ohjaus-opintojen-alkuvaiheessa-tukee-insinoripintoihin-ja-alaan-kiinnittymista/>

Yli-Rämi, H. & Rantanen, O. 2021. Uraohjauksen kehittäminen tekniikan alalla Tampereen ammattikorkeakoulussa. Teoksessa Isosuo, T., Karttunen, M. & Komonen K. (toim.) Hyvä, parempi, paras tulevaisuuden uraohjaus. Käytännön kokeilut ja suositukset. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Mikkeli 2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-366-2>

Kirjoittajat

Hanna Kinnari-Korpela

Tutkintovastaava, uraohjaaja
Teollisuusteknologia-yksikkö
TAMK
hanna.kinnari-korpela@tuni.fi
ORCID: 0000-0003-1964-2102

Heikki Yli-Rämi

Lehtori, opinto- ja uraohjaaja
Teollisuusteknologia-yksikkö
TAMK
heikki.yli-rami@tuni.fi
ORCID: 0000-0002-6845-8742

Kuvituskuva: Jonne Renvall / Tampereen yliopisto